

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ: ΑΡΧΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΩΡΕΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ 7

ΔΩΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΝ 7

Αποβιώσαντες δότες 8

Ζώντες δότες 14

Επέμβαση αφαίρεσης πολλών οργάνων από εγκεφαλικά νεκρό ή αποβιώσαντα δότη 15

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ 15

Στατική ψυχρή συντήρηση 16

Συνεχής μηχανική συντήρηση 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ 19

ΑΝΤΙΓΟΝΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ 20

ΑΛΛΟΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΑΠΑΝΤΗΣΗ 23

ΑΠΟΡΡΙΨΗ 25

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ 27

Τυποποίηση HLA 27

Ειδική ορολογική διασταύρωση (Cross Match) δότη με συγκεκριμένο λήπτη 28

Έλεγχος ευαισθητοποίησης των υποψηφίων ληπτών ως προς HLA αντισώματα του δότη 28

Ειδική Ορολογική Διασταύρωση (Cross Match) δότη με συγκεκριμένο λήπτη 30

Καθορισμός των αποδεκτών και μη αποδεκτών HLA αντιγόνων του δότη (Εικονικό /Virtual Crossmatch)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΟΣΟΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ 33

ΑΝΟΣΟΚΑΣΤΑΛΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ 35

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΩΝ 36

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΣΤΕΛΛΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Τ ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΩΝ	36
Κορτικοστεροειδή	37
Αναστολείς της καλσινευρίνης	37
Μονοκλωνικά αντισώματα έναντι του CD25	38
Belatacept	38
Αναστολείς της mTOR	39
ΑΝΑΣΤΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΩΝ	39
Αζαθειοπρίνη	39
Παράγωγα του μυκοφαινολικού οξέος	40
ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΣΟΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ	40
Λοιμώξεις	40
Νεοπλάσματα	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5**ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΣΥΜΠΑΓΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ** **45**

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ	45
Εισαγωγή – Διατήρηση της αναισθησίας	45
Αιμοδυναμικό Monitoring	46
Στάδια της επέμβασης	47
Χειρουργικές τεχνικές	47
Διεγχειρητική υποστήριξη	48
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΝΕΦΡΟΥ	54
Προεγχειρητική εκτίμηση	54
Διεγχειρητική αντιμετώπιση	54
Αιμοδυναμικό Monitoring	56
Μετεγχειρητική φροντίδα	56
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ (Μ.Π.)	56
Επιλογή ασθενών	56
Προεγχειρητική εκτίμηση	57
Διεγχειρητική αντιμετώπιση	57
Μετεγχειρητική φροντίδα	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6**ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ** **59**

ΛΗΨΗ ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΠΟ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΑ ΔΟΤΗ	59
ΛΗΨΗ ΗΠΑΤΟΣ ΚΑΙ ΝΕΦΡΩΝ	59
ΛΗΨΗ ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ	70

ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΗΠΑΤΟΣ	75
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΗΠΑΤΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ	75
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ	82
Προσπέλαση και κινητοποίηση του ήπατος του λήπτη	82
Εκτομή του ήπατος με διατήρηση της ΚΚΦ	89
Αναστόμωση της Κάτω Κοίλης Φλέβας	93
Έκπλυση του μοσχεύματος από το Υγρό Συντηρήσεως	98
Αναστόμωση της Πυλαίας Φλέβας	98
Αναστόμωση του Χοληδόχου Πόρου	108
Σύγκλιση του τραύματος	110
ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΝΕΦΡΟΥ	111
ΝΕΦΡΕΚΤΟΜΗ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΖΩΝΤΑ ΔΟΤΗ	111
Ανοικτή νεφρεκτομή	111
Λαπαροσκοπική νεφρεκτομή	116
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΝΕΦΡΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΑ ΔΟΤΗ	118
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΝΕΦΡΟΥ	121
Προετοιμασία λαγονίων αγγείων	122
Προετοιμασία της ουροδόχου κύστεως	124
Αγγειακές αναστομώσεις	124
Εμφύτευση του ουρητήρα	128
Σύγκλιση του εγχειρητικού τραύματος στο λήπτη	132
ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	133
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ	133
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	135
Αντιμετώπιση της εξωκρινούς έκκρισης του παγκρέατος	135
Πυλαία ή συστηματική φλεβική αποχέτευση	136
Εξωπεριτοναϊκή ή ενδοπεριτοναϊκή τοποθέτηση	136
ΑΓΓΕΙΑΚΕΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΙΜΟΚΑΘΑΡΣΗ	140
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΚΑΘΗΤΗΡΕΣ	141
ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΘΗΤΗΡΕΣ	144
ΑΡΤΗΡΙΟΦΛΕΒΙΚΕΣ ΑΝΑΣΤΟΜΩΣΕΙΣ	144
Αυτόλογες Αρτηριοφλεβικές Αναστομώσεις	146
Ετερόλογες Αρτηριοφλεβικές Αναστομώσεις	149
Επιπλοκές Αρτηριοφλεβικών Αναστομώσεων	152
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ	159
ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΗΠΑΤΟΣ	159
Χρόνια ηπατική ανεπάρκεια	160

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ

Επιπλοκές της κίρρωσης – αντιμετώπιση στην λίστα αναμονής	162
Η οξεία ή κεραυνοβόλος ηπατική ανεπάρκεια	165
ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΗΠΑΤΟΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	167
ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΗΠΑΤΟΣ	167
ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΛΗΠΤΩΝ ΗΠΑΤΙΚΩΝ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ	168
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	171
Επείγουσα/οξεία ηπατική ανεπάρκεια (ΕΠ)	171
Χρόνια νόσος (ΧΝ)	171
Προσωρινά μη μεταμοσχεύσιμοι (ΜΜ)	172
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΗΠΑΤΙΚΩΝ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ	172
Ιεραρχική αξιολόγηση μεταξύ κριτηρίων	172
ΑΒΟ συμβατότητα	172
Χρόνος αναμονής στη λίστα μεταμόσχευσης ήπατος	173
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ	
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	173
ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΠΡΩΙΜΕΣ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ	175
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ	181

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΕΘ
ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ** **183**

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	185
ΑΙΜΟΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	187
ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ	190
ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	192
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΑΚΧΑΡΟΥ	194
ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	194
ΝΕΦΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	200
ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	201
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	202
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ	204
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΓΓΙΣΗ	205
ΒΛΑΒΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ	207
ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ	208
Υπεροξεία απόρριψη	210
Χειρουργικές επιπλοκές	210
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	211

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΟΥ
ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	215
ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	
ΙΘΑΓΕΝΟΥΣ ΗΠΑΤΟΣ	215
Η ΒΙΟΨΙΑ ΤΟΥ ΗΠΑΤΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΟΤΗ	216
Η ΒΙΟΨΙΑ ΗΠΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ	217
Οξεία απόρριψη	217
Χρόνια απόρριψη	219
ΥΠΟΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΠΑΘΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ – DE NOVO ΝΟΣΗΜΑΤΑ-ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	220

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΝΕΦΡΟΥ

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	
ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΝΕΦΡΟΥ	225
ΠΡΟΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	226
ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ	228
Οξεία απόρριψη	232
Χρόνια νεφροπάθεια μοσχεύματος	233
Υποτροπή της πρωτοπαθούς νόσου	233
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ	234
Πρώιμη μετεγχειρητική περίοδος (<3 μήνες)	234
Απώτερη μετεγχειρητική περίοδος (>3 μήνες)	234
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ ΝΕΦΡΟΥ	235

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΝΕΦΡΟΥ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΩΣ	
ΛΗΠΤΕΣ ΝΕΦΡΙΚΩΝ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ	237
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΤΣΧΝΝ ΓΙΑ ΜΝ	238
ΑΝΟΣΟΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΝ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	239
Επαγωγή με αντισώματα	240
Κορτικοστεροειδή	241
Αντιμεταβολικοί παράγοντες	241
Αναστολείς καλσινευρίνης	242
mTOR ανταγωνιστές	242
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΑ Η΄ ΖΩΝΤΑ ΔΟΤΗ	243

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ

ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΦΡΙΚΟΥ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΝ	243
--	------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12**ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΙΩΝ 245**

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	245
Ενδείξεις και τύποι μεταμόσχευσης παγκρέατος	245
Εκτίμηση του υποψήφιου λήπτη παγκρέατος	248
Περιεγχειρητική περίοδος – Επιπλοκές	248
Αποτελέσματα της μεταμόσχευσης παγκρέατος	251
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΝΗΣΙΔΙΩΝ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	251

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13**ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΛΕΠΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ ΚΑΙ
ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΗ ΠΟΛΥΣΠΛΑΧΝΙΚΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ 253**

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΛΕΠΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ	253
Ενδείξεις και επιλογή ασθενών	254
Περιεγχειρητική περίοδος – Επιπλοκές	256

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14**ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΟΝΩΝ 263**

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΚΑΡΔΙΑΣ	263
Ενδείξεις μεταμόσχευσης καρδιάς	264
Επιλογή λήπτη καρδιάς	265
Επιλογή δότη καρδιάς	266
Εγχειρητική της μεταμόσχευσης καρδιάς	267
Μετεγχειρητική παρακολούθηση μεταμόσχευσης καρδιάς – επιπλοκές	269
Επιβίωση των ληπτών καρδιακών μοσχευμάτων	272
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΠΝΕΥΜΟΝΑ	272
Ενδείξεις μεταμόσχευσης πνεύμονα – επιλογή λήπτη	272
Επιλογή του δότη πνεύμονα	273
Εγχειρητική της μεταμόσχευσης πνεύμονα	274
Μετεγχειρητική παρακολούθηση μεταμόσχευσης πνεύμονα – επιπλοκές	276
Αποτελέσματα μεταμόσχευσης πνεύμονα	277
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΚΑΡΔΙΑΣ - ΠΝΕΥΜΟΝΑ	278